

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Martini Lvtheri Piae Ac Doctae Operationes In Dvas Psalmorvm Decades

Luther, Martin

Basileae

VD16 L 5540

Quorum os maledictione & amaritudine plenum est, ueloces pedes eorum
ad effundendum sanguinem. Contritio & infelicitas in uijs eorum, & uiam
pacis non cognouerunt, non est timor dei ante oculos eorum.

urn:nbn:de:hbz:466:1-37005

Quorum os maledictione & amaritudine plenum est, ueloces pedes eorum ad effundendum sanguinem.
 Contritio & infelicitas in uis eorum, & uiam pacis non cognouerunt, non est timor dei ante oculos eorum.

Hos tres uersus hebraica ueritas non habet, nec mihi certum est, an. lxx. interpretes ab initio sic uerterint psalmum hunc, quos Apostolus deinde secutus credi possit, cum non esset tum alia translatio apud gentes, quam, lxx. saltem uulgatio. Mihi uerisimilius est Apostolum ipsum, proprio spiritu de plenitudine sapientiae suae eructasse hanc sanctam crapulam ex diuersis locis scripturarum congestam, quam siue quis postea huic psalmo interseruerit, siue ipsi. lxx. reddiderint, non me magnopere sollicitat. Prima pars: Sepulchrum patens est guttur eorum, linguis suis dolose agebant, psalmi quinti est, ut satis claret. Sequens: Venenum aspidum sub labijs eorum, psalmi. c. xxxix. Tertia: Quorum os maledictione & amaritudine plenum est, psalmi. ix. Quarta: Veloces pedes eorum ad effundendum sanguinem, Prouerborum primo & Esai. ix. Quinta: Contritio & infelicitas in uis eorum, & uiam pacis non cognouerunt, Esai. lix. Sexta & ultima: non est timor dei ante oculos eorum, ex psalmo. xxxv. est.

Quae psalmo quinto & nono explanata sunt, hic non sunt repetenda, sed monendum tantummodo & inculcandum est, eos qui sine fide sunt, hoc est, impij, omnibus his uitijs esse inquinatos, aut data occasione inquinari, cum eis desit uirtus resistendi ulli peccato, & assit pronitas in omne malum. ut Ge. i. In impijs uerbi ministros.

neis. vj. & vij. scribitur. Quare omnes ad unum usque, sunt sepulchrum patens & insaturabiles uoragines diuitiarum, animalia uentris, quorum deus (ut Paulus ait) uenter est. Deinde omnes, linguam dolosam, blandam, aduulatricem habent, ueritatem nec docentes, nec defendentes, sed quae placita sunt ministerio praesunt, quod dico, ne repugnet, quod psalmo. v. diximus, hunc uersum ad populorum Magistros pertinere, quem Paulus omnibus uidetur tribuere, nec male, cum quales sunt Magistri, tales fiant & discipuli, & eodem uerbo utriusque, aut pereant, aut seruentur.

Venenum aspidum sub labijs eorum. Hoc propriissime ad dogmata pertinet, siue de tradentibus, siue accipientibus dixeris, omnes enim uenenata doctrina infecti sunt, qui fide imbuti non sunt. Verum Epitalis est, in hoc uersiculo, Aspis enim serpentis genus esse in Africa dicitur, cuius ictui, nullum sit remedium, quo significatur, quod insanabilis sit impietatis doctrina, bona specie commendata, quod & ipsa haereticorum & impiorum pertinacia satis probat. Hebraeis uidetur pro ueneno, poculum, seu lagena dici, qua metaphora, aptius exprimitur dogmatis significatio, quod Vasa, ut iam saepe diximus, uocale uerbum, liquor ipse, sensum uerborum significet.

Sub labijs, eodem mysterio dictum est, pro psalmo. ix. Sub lingua eius labor & dolor, quod pestilens & uenenatum dogma, aliud super linguam, aliud sub lingua habeat, hoc est, blandum, rectum, sanumque apparet, cum sit asperrimum, peruersissimum, mortiferumque, in rei ueritate.

C c ij Quorum

Quorum os maledictione & amaritudine plenum est, psalmo. ix. expatum est. Cum uero hic constet Paulum non adducere hebraicam ueritatem sed. lxx. & usitatam inter gentes translationem, quæ pro dolis, habet amaritudinem, permittamus, immo credamus maledictionem & amaritudinem, hic pro maledicentia & iracundia accipi, cum psalmo. ix. maledictionem, pro doctrina impia acceperimus, simpliciter ne, an uolenter, lectoris esto iudicium. Quamquam ubi obsecritas est, nihil officit uarios sensus tenere. Ut utrobique maledictio, pro maledicentia, uel mala doctrina accipiatur, hoc tamen loco, qui sequitur, pedes eorum ueloces ad effundendum sanguinem, pro uerbis iræ & furoris (ut dixi) fas est, maledictionem intelligere. Itaque omnis homo, qui sanguinum, etiam si sanctissima pompa fulgent, immo si omnium maxime sunt maledici, amarulenti, uirulenti, non semper, nec in omnes (nam hoc operculo tegunt nequitiam suam) sed in eos, quibus offenduntur, aut non honorantur, sicut sunt ad manum exempla nostro seculo copiosissima, inter crudelios & sacris initiatos passim grassantia. Non est ergo, qui neget se maledicem uel aduersarium, odit, aut criminatur. Hic enim ex fructibus suis cognoscitur arbor, non illic ex uestimentis ouium.

Qui potissimum uiri sanguinum sint.

Veloces pedes eorum & c. Prover. j. Quorum pedes ad malum currunt, & festinant, ut effundant sanguinem. Eodem pene modo Isa. lix. Non solum uerbis sunt cruenti, sed & opere, data enim occasione, occidunt, aut si non occidunt, saltem gaudent occisos esse, quos oderunt, sicut etiam non maledicant, tamen gaudent maledici eos, quos oderunt. Quo uitio, cum omnes sint filij Adam perditij, quot, rogo, sunt, qui se eodem perditos esse agnoscunt, aut hæc ad se pertinere credant, cum dicitur: Veloces pedes eorum ad effundendum sanguinem: Nec enim frustra dixit, Veloces esse pedes ad effundendum sanguinem, non autem, esse effusores sanguinis, ut reos faceret sanguinis effusij quotquot probarint, lætati fuerint, non prohibuerint, non resisterint, non saltem doluerint, sanguinem effusum, aut effundendum: affectum scilicet non tantum opus eorum arguens. Quis ergo est, qui hic sese reum queat negare, in uitio communi, tam late parenti, ut uix iustos sinat immunes esse?

Rei sanguinis nimia multi.

Contritio & infelicitas in uis eorum. Hic uersiculus, optime declarat impiorum operum conditionem, & semel exponit, quid sit, ea auen & amal toties appellari: quid enim faciunt impij in omnibus suis operibus, presertim ijs, quæ bona uocant, nisi quod frustra consumunt, quicquid uitium impendunt, & ut dicitur, oleum & operam perdunt, nec solum perdunt, sed & uastant, & conterunt seipsos, hoc est, cum hæmorroissa erogant substantiam suam in medicos, & semper peius habent: Ponamus exempli causa pro utroque genere impiorum ante oculos, hanc ipsam hæmorroissam substantiam consumptricem, & filium prodigum itidem substantiæ suæ consumptorem, ut hic sit, exemplar eorum qui in rebus mundi, honoribus, uoluptatibus, diuitijs, uolunt suauiter uiuere: Illa uero, eorum, qui uiribus & operibus suis sese pacare & conscientiam confirmare. Hic experientiam consulamus, & uideamus an non utrunque hoc hominum genus sit, martyres diaboli qui maiore infelicitate, contritione, uastitate, agitudine animi, ad inferna descendunt, quam si, qui per fidem omnibus malis & peccatis assidue uexantur.

Impiorum miseria.

Ita certe habet ut quo quis, abundantius carnalibus bonis frigitur, hoc infelicitius in

licius in anima conteratur, dum conscientia eius assidue concutitur, quia quo
 plus peccat, eo magis fiducia in deum perit, & augetur scrupulus, morsus, in/
 quicando, paor, turbatio conscientie, ita dum uidetur foris, prospere in om/
 nibus agere, & suauiter crescere, interim intus medullitus exugitur uirtus bo/
 nae fiducia, exhaustoq; omni robore miserrime uastatur, ut demum cogatur
 desperare in aeternum. Sic & illi qui, ignorata fide, operibus nituntur peccata
 & conscientiam superare, quo plus nituntur, eo infelicius coteruntur. Donec
 illud Sap. v. dicant: Lassati sumus in uia iniquitatis. Recte ergo dicit: Contri/
 tio & infelicitas in uis eorum, seu (ut Hieronymus transtulit) Vastitas & con/
 tritio in uis eorum. Sic & Hieremia. ij. Contriuit dominus confidentiam tu/
 am, & nihil habebis prosperum. Duo itaq; mala sunt, uastitas & contritio, seu
 cōtritio & infelicitas, prius, q̄ fiducia conteritur, quae cōtrita & uastata, quae/
 quid facit, aut conatur, magis affligit, q̄ solatur, magis infelicitat, q̄ promo/
 uet. Quae omnia ex sua Antithesi melius intelligunt. Iustus enim (sicut psal. j. ^{Iustus.}
 scribitur) sicut lignum plantatum ad riuos aquarum, crescit, fructificat, floret,
 & multiplicatur, prosperaturq; in omnibus, quae facit. Et iterum: Iustus ut pal/
 ma florebit, sicut cedrus libani multiplicabitur. Contra impius, sicut ficus ma/
 ledicta, & palmes extra uitem arescet, deinde minuitur assidue & perit usq; in ^{Impius.}
 puluerem. Quae omnia spiritu aguntur in conscientia, adeo, ut redundant etiā
 in corpus & infirmet, etiā uires naturales. Quia sicut securus mens, iuxta Sapi/
 entem est uelut iuge cōuiuium, ita tristitia cordis occidit multos, & nō est uti/
 litas in ea, ut idem dicit. Atq; id ipsum etiam uideamus ita fieri, ut opera impio/
 rum, ferme cum eis sepeliantur.

Et uiam pacis non cognouerūt. Quare? quia rem sequuntur & sicut equus
 & mulus, non habent intellectum, qui est fides rerum inuisibilem. Sensuales
 enim homines pacem in rebus huius mundi quaerunt. Hypocritae autem in su
 is consilijs, studijs & operibus. Vtriq; in his quae sentiunt, & capiunt. At pax ^{ubi uera sit}
 uera est in fide uerbi, & his rebus quae nec sentiuntur, nec capiuntur, sed capi/
 unt credentem eis, sicut Christus dixit Iudaeis: Sermo meus non capitur in uo/
 bis, pisces enim, non capiūt, sed capiuntur reti. Proinde ubi sensualibus de/
 fecerint opes, fauor, uoluptas, honor, ingruerint, q̄ paupertas, ignominia, mor/
 bi, dolor, contemptus, q̄ in quieti sint, uideamus. Nec hoc solum modo in quie/
 tantur, externa in quietudine, sed & interna, amissa em fiducia dei, per prospe/
 ra sua, in quieti & contriti sunt misera conscientia, ut sic nec coram deo, nec in
 seipsis, nec coram hominibus pacem habeant. Hypocritae uero, ubi operibus ^{Hypocritarū}
 suis defecerint, siue in morte, siue periculo (sicut oportet fieri) in uictaq; fuerint ^{studia.}
 omnia eorum esse peccata, confunduntur, & perturbantur inconsolabiliter,
 quo argumento & ipsi ostenduntur suis operibus aliud nihil fecisse, q̄ uastaf/
 se & cōtriuisse fidem cordis, quae esset uita, uirtus, gloria, substantia eorū. Nec
 hoc solum modo confunduntur, sed etiā, si coram hominibus, opera & studia
 eorum periclitantur & arguuntur aut calumniantur, caelum & terram misce/
 re & turbare conantur, quia amissa fiducia dei, & in sua studia nixi, nec apud
 deum, nec in seipsis, nec coram hominibus pacem habent. Ita utrunq; hoc im/
 piorum hominum genus, utrinq; pacem non habet, nec intus, nec extra, de/
 scenditq; omnis ille tumultus mundi ex interiore tumultu, qui em intus qui/
 etus est, foris nihil tumultuatur, qui autem intus turbulentus est, foris quoq;
 non potest quiescere.

Cc iij Dicit uero,

Cruce uia pacis est.

Dicit uero, nō modo eos pacem nō habere, sed uiam pacis nescire, hoc ignorāt qua uia ad pacem eatur. Nempe per crucem, Crux enim, quæ mortificat omnem sensum & affectum, ipsa ducit ad pacem. Et CHRIS TY S dicitur crucifixus est, secum pacem nostram abscondit in deū, qui sub cruce latet, nec alibi inuenit. At impij utriusq; generis, quiduis aliud querunt, q̄ Crucem, hoc sensum & affectū suū in rebus & consilijs suis nituntur seruare, ideo fieri non potest, ut pacem cognoscant, nedum, ut habeant. Quare uia pacis, est uia crucis, & pax, non est pax, sicut Prophetæ dicunt. Econtra, crux, nō est crux, nisi enim pacem habet, qui pacem nō querit, ille crucem habet, qui crucem fugit. Verum hic nisi usus uitæ doceat, uerba nihil faciunt.

Nota. Non est timor dei ante oculos eorum. Sape dictum est in superioribus, hūc esse titulum impiorum, ut sine timore dei agant securi, freti, uel rerū copia, uel bona sua intentione. Sicut & in Prophetis olim arguebantur dicere: pax, pax, cum non esset pax. Dabit forte se occasio, de timore & pace, latius dicēdū. Hic breuiter satis fuerit nosse, pium hominem sic distribuere uitam, ut in prosperis & pace deum metuat, eleuatus per fidē super omnia, quæ habet tam interne, q̄ externe, ideo est timor dei ante oculos eius, ne rebus prosperis peruenire affectus, secum cum eis fornicet. In aduersis uero & in inquietudine, in deū firmiter dat, & que eleuatus per fidem super omnia, quæ sentit tam interne, q̄ externe, ideo dicitur nosse uiam pacis, quæ exuperat omnem sensum, utrinque acquisibilis permanens, nec apponens cor, si affluat diuitiæ, nec recedēs, si instet temporis belli. Sic de eis dicitur, pro utroq; tempore: Beneplacitum est domino super timentes eum, & in eis qui sperant super misericordia eius. Impij, quia fide carent, necesse est, ut rebus affecti super harenam positi sint, quo sequitur, ut quo eūq; ferantur cadantq; res eorum, ipsi rapiantur simul cum eisdem: Ita fit, ut etiam tunc pacem non inueniant, dum eam querunt in rebus, cum res ipsæ stare natura nequeant.

Pius hō quō uita suā distribuere debeat

Nonne cognoscēt, omnes qui operātur iniquitatem, qui deuorant plebem meam sicut escam panis: Dominum non inuocauerunt.

Hic uersus & sequens probare mihi uidentur, tres proximos esse suppositiōs, cum eandem sermo habeant sententiam, quam non est uerisimile, superfluis uerbis esse iteratam præsertim eodem loco.

Cognoscant, absolute dicitur, pro eo quod est, an non aliquando efficiēt cognoscentes: ut sciant, & sentiant, quantū malorū faciunt, qui præ securitate & timoris dei neglectu, etiam bene sese facere arbitrantur, ex cæcitate affectu rerum, quas solas cognoscūt: Porro ipsi, nihil minus de se dici credunt, q̄, q̄ sint ignari quid faciunt. Scimus (inquiunt) quid faciamus. Quin aliorum omnium quoq; iudices & magistri fieri prompti sunt.

Operarios iniquitatis פועלי און Poete Auen, abunde diximus, esse quæ operentur, unde pax cordis non acquirat, quæ ex solius opere fidei & pietatis (ut dixi) possidetur, sed potius dolor miseria, & ut Ecclesiast. solet appellare, uanitas, labor, afflictio, cōtritio, seu absumptio spiritus. Diximus enim Auen proprie significare dolorem, qui fructus est cōtrarius paci, omnium qui extra fidem operantur, siue sint bona in oculis hominum siue mala.

Itaq;